

Pagarinātājs – kā izmantot droši

Elektrības pagarinātāju mājās mēdz lietot ļoti bieži. Tas ir ērts risinājums, ja vajag pieslēgt vairākas ierīces pie vienas kontaktligzdas vai arī kontaktligzda atrodas tālāk, nekā stiepjas ierīces vads. Tomēr, lai cik ierasta ikdienā būtu tā lietošana, ne vienmēr aizdomājamies, vai izvēlēts piemērots pagarinātājs un to lietojam droši.

Pagarinātāja galvenais uzdevums ir pagarināt mājās esošo elektrības tīklu, turklāt ļaujot no vienas kontaktligzdas jeb rozetes vienlaikus darbināt vairākas ierīces. Nav jāpārspauž

vadi vai ierīces jāpārvieta, lai tās ieslēgtu. Tomēr *Mācību centra MAGNUM* dibinātājs, pieredzējis pasniedzējs un Latvijas Elektriķu brālības eksperts **Ainars Knipšis** uzsver – lai cik ērti tas būtu,

lietot pagarinātāju nav labākais risinājums. “Tā ir izēja, kā nepieciešamības gadījumā varam pieslēgt ierīces. Taču to noteikti nevajadzētu izmantot ilgtermiņā.” Speciālists paskaidro, ka nereti mājās tiek lietoti nepiemēroti vai nekvalitatīvi pagarinātāji, rezultātā katru gadu cilvēki gūst gan spēcīgas elektrotraumas, gan izceļas ugunsgrēki. Tāpēc ļoti svarīgi tos lietot apdomīgi.

Kam jāpievērš uzmanība

Izvēloties pagarinātāju, uzmanība parasti tiek pievērsta rozēšu skaitam. Tomēr ir virkne krietni būtiskāku lietu, kas noteiks, cik droša būs pagarinātāja izmantošana. Tās der atcerēties, pērkot jaunu pagarinātāju, kā arī vērts apskatīt jau mājās esošos, kas nolikti rezervei vai jau pieslēgti.

■ Kādai strāvai un jaudai paredzēts

Pirmais, kam jāpievērš uzmanība, ir pagarinātāja kabeļa dzīslu resnumam, tas norāda, cik lielu strāvu pagarinātājs varēs pārvadīt. Protams, tas atsauksies arī uz cenu. Kabeļa dzīslu resnums tiek norādīts kā šķēsgriezuma laukums – ir sastopami pagarinātāji ar mazu šķēsgriezumu, kā 0,75 un 1 mm². Ieslēdzot pagarinātāja jaudīgas ierīces, šādam vadam strāva būs pārāk liela, un tas sāks karst.

Uz katra pagarinātāja arī norādīts, cik lielai jaudai, strāvai un spriegumam tas paredzēts un ir droši lietojams (jauda ir strāvas un sprieguma reizinājums, ražotājs mēdz norādīt

Kas jāzina katram

NEM VĒRĀ

- Nedrīkst saslēgt kopā vairākus pagarinātājus – palielināsies vadu pretestība, vads karsīs un var aizdegties.
- Nedrīkst lietot pagarinātāju ar bojātu vadu vai korpusu – bīstamība pieskarties atkailinātai dzīslai.
- Nedrīkst izmantot mitrās telpās – ūdens var iekļūt rozetē, kas var izraisīt smagas vai letālas traumas.
- Atbilstoši Eiropas standartiem rozetēm jābūt ar zemējumu – ja kontaktligzdā, kurā pagarinātājs tiks pievienots, nav zemējuma, tas nepasargās no elektrotraumām.
- Rozetēm un pagarinātājiem obligāti jābūt ar bērnu aizsardzību, lai bērns nevarētu rozetē iespraust naglu, adatu vai citu priekšmetu.
- Jāizvēlas ar piemērotu vada garumu – lai tas nav par īsu jeb lietošanas laikā ir nostiepts vai arī ir traucējoši garš. Ja pērk garu pagarinātāju, kas uztīts uz spoles (parasti lietošanai ārā, remontdarbos vai garāžā), strādājot pagarinātājs jāiztīn – pretējā gadījumā tas var sākt silt, sakust un aizdegies.
- Ārā nedrīkst lietot pagarinātāju, kas paredzēts tikai iekštelpām. Jāpievērš uzmanība tā IP aizsardzības klasei. Lietošanai ārā tai jābūt vismaz IP 44.

vai nu jaudu, vai arī strāvu). Mājsaimniecības vajadzībām ieteicams izmantot pagarinātāju, kura vada šķēsgriezums ir 1,5 mm² un kas paredzēts vismaz 10 A (ampēru) strāvai atbilstoši līdz 2200–2300 W (vatu) jeb 2,2/2,3 kW (kilovatu) jaudai. Bet vēl drošāk būtu izvēlēties pagarinātāju, kurš būtu paredzēts 16 A strāvai un atbilstoši līdz 3500 W jeb 3,5 kW jaudai.

Piemēram, ja pagarinātāja maksimālā jauda ir 2,5 kW un tējkannas jauda 2,4 kW, vienlaikus droši varēs lietot tikai šo vienu tējkannu. Ja elektriskā ierīce ir ar mazāku jaudu, piemēram, plānots

DER ZINĀT

Lai zinātu, cik daudz ierīču vienlaikus var droši pieslēgt pagarinātājam, jāņem vērā gan pagarinātāja, gan elektriskās ierīces jaudas parametri.

ieslēgt matu fēnu ar 1,8 kW jaudu un telefona lādētāju ar 650 W jaudu, droši var ieslēgt tos abus. Taču ieslēgt vēl kādu jaudīgāku ierīci vairs nebūs droši.

“Mājas elektroinstalācijas elektrības vadiem, kas

atrodas sienā līdz kontaktligzdām, pēc noteikumiem, jābūt ar 2,5 mm² šķēsgriezumu, un to aizsargā 16 A strāvas automātslēdzis, kas paredzēts 3,5 kW jaudai. Ja pie pagarinātāja pieslēgsim neatbilstoši jaudīgas ierīces, strāva, ko tas pārvada, kļūs pārāk liela, pagarinātāja vads sāks karst. Automātslēdzis mājās elektroinstalācijas sadalnē to neatvienos, jo aprēķināts, ka aizsargās 2,5 mm² kabeli, bet ne pagarinātāju. Rezultātā pagarinātājs var aizdegies un mājās izcelties ugunsgrēks,” par nopietnu risku saistībā ar nepareizu pagarinātāja lietošanu stāsta Ainars Knipšis.

■ CE marķējums

Ar to ražotājs apliecina, ka pagarinātājs ražots atbilstoši Eiropas Savienības drošības prasību standartiem elektriskām ierīcēm. Tas ir kvalitatīvs, un ražotājs garantē, ka pagarinātājs atbildīs jaudai, kas uz tā norādīta.

Ieteicams pagarinātāju pirkt specializētos elektropreču veikalos un izvēlēties atpazīstamus zīmolus. “Te katrs pats nes atbildību, izvēloties nezināmas izcelsmes preces, piemēram, interneta veikalos,” piebilst speciālists.

LATVIJAS MEDIJA

ABONĒ 2026. gadam

| portālā LASI.LV
| 67096388
bez komisijas maksas

Izdevīgi!

ABONĒ ŠEIT

SVARĪGI

➔ jaudu, kādam pagarinātājs paredzēts.

■ Rozetes ar drošības zemējumu

No ārpusē redzams kā metāla spailītes kontaktligzdas sānos. Ieslēdzot jebkuru ierīci, tās korpusi automātiski tiek savienoti ar šo zemējumu, kam jāiziet cauri visai mājas elektrības tīkla shēmai uz zemējumu. Ja uz ierīces korpusa, kas ir no metāla, piemēram, veļasmašīnas, trauku mazgājamās mašīnas, nokļūst spriegums un cilvēks tam pieskaras, zemējumam jānodrošina, ka strāva tālāk neplūdis caur cilvēku. Ja zemējuma nav, ir strāvas noplūde, kas var izraisīt elektrotraumas un var būt arī nāvējoša.

Nekādā gadījumā nedrīkst zemējumu mēģināt izveidot paša spēkiem, pēc savas saprašanas savienojot vadus.

Pagarinātāji ar papildu funkcijām

Izvēloties pagarinātāju, nenoliedzami tiek pievērsta uzmanība arī cenai. Ainars

PADOMS

Pagarinātāji bieži tiek novietoti uz grīdas vai virtuves virsmām, kur tajos krājas putekļi, kas var būt strāvu vadoši (īpaši, ja tie mitri), līdz ar to izraisīt traumas un aizdegšanos. Tāpēc tie regulāri jātīra. Pirms tīrīšanas pagarinātājs obligāti jāatvieno no strāvas. Putekļus var iztīrīt ar mitro salveti. Var izvēlēties pagarinātāju ar kontaktligzdu vāciņiem, kas pasargās no putekļiem un netīrumiem.

Knipšis paskaidro, ka viennozīmīgi nevar atbildēt, cik maksās labs un kvalitatīvs pagarinātājs. "Nav jāpērk pats dārgākais, bet gan drošākais," iesaka speciālists.

Cenu veido arī papildu funkcijas, kas tajā iebūvētas. Taču, pirms pērk pagarinātāju ar dažādām papildu ekstras, ir vērts padomāt, vai tās patiešām būs lietderīgas.

Lūk, dažas papildu funkcijas gan ērtākai lietošanai, gan papildu drošībai:

- iebūvēts drošinātājs – ja pagarinātājā būs pieslēgtas pārāk jaudīgas ierīces, drošinātājs atslēgs strāvu, līdz ar to būs iespēja izvairīties no pārslodzes, vada sakaršanas,
- pārsprieguma aizsardzība – samazina ierīču bojājumu risku elektrotīkla pārsprieguma rezultātā (pārspriegumu aizsardzībai ir vairākas pakāpes),

Jauni nosacījumi

No šā gada 1. jūlija spēkā stājušies grozījumi Ministru kabineta noteikumos nr. 294 *Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 261-15 Ēku iekšējā elektroinstalācija*. Tie paredz, ka turpmāk, būvējot jaunas ēkas vai veicot elektroinstalāciju pārbūvi esošajās ēkās, elektroinstalācija būs obligāti jāaprīko ar aizsardzību pret elektriskās strāvas noplūdi, uzstādot noplūdstrāvas aizsargslēdzus gan apgaismojuma ķēdēm, gan visām rozetēm. Tas ļaus būtiski ierobežot elektrotraumu un ugunsgrēku izcelšanās riskus mājāsaimniecībās.

- ieslēgšanas/izslēgšanas slēdzis – ļauj ērti ieslēgt un izslēgt pagarinātāju, neizraujot no pagarinātāja to ierīču vadus, bet nav paredzēts jaudīgu ierīču atslēgšanai. Ļaus arī ietaupīt elektrību, ja pieslēgtas ierīces, kuras laikā, kamēr netiek lietotas, darbojas gaidīšanas režīmā,
- karstumizturīgs korpus, kvalitatīvi korpusi, kas saules gaismas ietekmē nemaina krāsu,
- papildus iebūvēti USB vadu porti, piemēram, mobilā telefona uzlādēšanai. Vienīgi, ja vienlaikus tiks lādēti divi vai vairāk telefoni, uzlādes laiks būs mazliet ilgāks,
- savienojums ar mājas Wi-Fi interneta tīklu. Šādus pagarinātājus var vadīt arī attālināti ar viedtālruna aplikāciju, piemēram, ieslēgt/izslēgt atsevišķu pagarinātāja rozeti,
- ar elektrības skaitītāju – ļauj kontrolēt, cik daudz elektrības patērē konkrētā ierīce.

Kādā kārtībā mājas elektrotīkls

Ainars Knipšis uzsver – lietojot gan elektroierīces, gan pagarinātāju, liela nozīme ir arī mājās ierīkoto elektroinstalācijai: vai tā

ierīkota un darbojas atbilstoši nepieciešamajiem drošības standartiem, vai nav nokalpojusi un bīstama (to nosaka MK noteikumi nr. 238 *Ugunsdrošības noteikumi* un nr. 294 *Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 261-15 Ēku iekšējā elektroinstalācija*). Tie paredz arī obligātas prasības par elektroinstalācijas aizsardzības ierīcēm.

Sadalnē aizsardzību no īsslēguma (vadi kopā, strāva ļoti liela) un pārslodzes (par daudz ierīču saslēgts vienlaicīgi, vadi silst) nodrošina automātslēdzis vai drošinātājs. Tiem jābūt atbilstoši un pareizi izvēlētiem. Tas būtu jādara profesionālim.

Kā trešā būtiskā ir diferenciālā aizsardzība jeb strāvas noplūdes automātslēdzis. Tā salīdzina, kāda strāva plūst pa fāzes vadu un kāda atgriežas pa nulles vadu. Piemēram, cilvēks ir pieskāries elektriskajai ierīcei un kāda daļa strāvas sāk plūst caur cilvēku. Diferenciālā aizsardzība fiksē noplūdi un automātiski atslēdz strāvas padevi.

Ceturtā ir pārsprieguma aizsardzība. Tā nav obligāta, bet pasargās galvenokārt elektroniskās ierīces, ja elektrības vados parādīsies pārspriegums, ko var izraisīt, piemēram, zibens.

ATCERIES
abonēt 2026.
gadā!

Jaunajā numurā:

- **Kā pareizi ceļot ar ieroci uz ES valstīm**
- **Kāpēc grūtāk nometīt mežacūkas?**
- **Kad vakcīna pret ACM klūs par realitāti?**
- **Kā samazināt sadursmes ar dzīvniekiem**
- **Būt vai nebūt pistolēm medniekiem**
- **Pusautomāts medībās – apkope, pieredze**
- **6 interesanti fakti par zosīm**

pērc un lasi jau šodien!

ZIŅAS | FAKTI | INFORMĀCIJA
f i y t /ZURNALSMEDIBAS

KAM PAREDZĒTS ZAGLĪTIS

Mājās mēdz izmantot arī rozetes sadalītāju (strāvas adapteru) jeb tā dēvēto zaglīti – nelielu palīgierīci bez vada ar divām vai vairāk kontaktligzdām, ko ievieto rozetē. Šādus sadalītājus var izmantot tikai kā īslaicīgu risinājumu, tie nav paredzēti jaudīgu ierīču pieslēgšanai, piemēram, tējkannām, ledusskapjiem,

elektriskajiem sildītājiem. Tos var izmantot, ja jāieslēdz naktslampiņa vai telefona lādētājs. Turklāt *zaglītus* nedrīkst lietot mitrās telpās. Tie ir nedrošāki par pagarinātājiem, to kontakti nav tik izturīgi.

Var būt labs variants, ja, esot izbraukumā, jāpieslēdz kāda āra iekārta, taču ne ļoti jaudīga vai uz ilgu laiku.

Var iegādāties arī šādus sadalītājus ar iebūvētu strāvas noplūdes automātslēdzi.

Savukārt, braucot uz citu valsti, jāpārliecinās, kāds ir rozetes standarts šajā valstī, un, iespējams, jāņem līdzi atbilstoša pāreja, lai var pieslēgt savus telefona lādētājus.